

VLAAMSE RAAD

BUITENGEWONE ZITTING 1988

28 JUNI 1988

ONTWERP VAN DECREET

houdende bekrachtiging van de besluiten van de Vlaamse Executieve van 11 mei 1988, getroffen ter uitvoering van artikel 8, §§ 2 en 4, artikel 9, § 1 en artikel 10 van het decreet van 28 januari 1987 betreffende het overbrengen van klank- en televisieprogramma's in de radiodistributie- en teledistributienetten en betreffende de erkenning van niet-openbare televisieverenigingen

AMENDEMENTEN

voorgesteld door de heer J. Van Elewyck c.s.

1. Artikel 2, § 1

Besluit van de Vlaamse Executieve van 11 mei 1988 betreffende de voorwaarden tot erkenning van niet-openbare televisieverenigingen.

A. Artikel 1 aanvullen met artikel 1, 3° : „3°. Een redactiestatuut bezitten. Dit redactiestatuut regelt de verhouding tussen de redactie en de directie van de televisieverenigingen en bevat regels en voorschriften inzake de journalistieke plichtenleer zoals van toepassing op de informatieve programma's. De erkenning kan slechts worden verleend nadat door de Vlaamse Mediaraad positief advies is verleend met betrekking tot deze voorwaarde.”

VERANTWOORDING

Aangezien er geen garanties bestaan voor extern pluralisme met betrekking tot de commerciële omroep moet worden geopteerd voor een organisatorisch intern pluralisme. Zo wordt de redactionele onafhankelijkheid onvoldoende gewaarborgd indien de mogelijkheid van redactioneel ingrijpen door de directie niet strikt wordt gereguleerd en de voorschriften inzake de journalistieke plichtenleer zoals van toepassing op de informatieve programma's niet in een redactiestatuut werden vastgelegd.

Zie :
132 (BZ 1988)
— Nr. 1 : Ontwerp van decreet

B. In artikel 3, 1° in lid 2 en 3 de woorden „audiovisuele sector” vervangen door „mediasector”.

VERANTWOORDING

Het gevaar van mediamonopolies en hun potentiële impact op de publieke opinie wordt algemeen erkend. Zo geldt in de USA het federale verbod om terzelfdertijd eigenaar te zijn van een omroep én een dagblad in een zelfde staat (Antitrustwetgeving ; cf. de gedwongen verkoop op 9/03/88 door R. Murdoch van de New York Post wegens het bezit van het televisiestation WNYW).

Ook in Frankrijk wordt het gelijktijdig bezit van kranten én radio- en televisiestations ingeperkt.

Dat de financiële structuur een grote impact op de programmatische en inhoudelijke aspecten kan hebben wordt algemeen erkend en leidde in diverse landen tot verregaande regulering. Door de Mediaraad werd hierop uitdrukkelijk gewezen in zijn advies dd. 23/07/87 :

„2) anderzijds de inbreng uit de privé-sector op welke wijze dan ook niet mag leiden tot een werkelijk monopolie of een overwicht van enkele privé-instanties in de structuren van de regionale en lokale omroepen.”

Ook de decreetgever heeft bepaald in art. 9, par. 1 en 2 :

„ 1. De programma's van de niet-openbare televisieverenigingen bedoeld in art. 7, 1° van dit decreet strekken ertoe de communicatie te bevorderen en bij te dragen tot de algemene ontwikkeling. Zij hebben tot taak in een evenwichtig zendschema een verscheidenheid van informatie, vorming en ontspanning te brengen. De Vlaamse Executieve bepaalt de verhouding ter zake.

2. In de programma's wordt elke vorm van discriminatie geweerd. De programma-opbouw geschiedt derwijze dat hij geen aanleiding geeft tot discriminatie tussen de onderscheiden ideologische of filosofische strekkingen. De informatieve programma's worden verzorgd in een geest van strikte onpartijdigheid en volgens de regels van de journalistieke plichtenleer, met waarborg voor de redactionele onafhankelijkheid.”

Enkel voor wat de niet-openbare televisieverenigingen zich richtend tot een regionale en/of lokale gemeenschap betreft werden bepalingen opgenomen die monopolievorming en cross-ownership beperken. (cf. art. 3, 1° en 3°). Hier is evenwel enkel sprake van een beperking (max. 20 % van het maatschappelijk kapitaal) die slaat op natuurlijke of rechtspersonen die actief zijn in de audiovisuele sector waardoor de voorwaarden van art. 9, par. 1 en 2 onvoldoende gewaarborgd worden. Het beperken van kapitaalsparticipatie door natuurlijke of rechtspersonen die actief zijn in de hele mediasector biedt een betere bescherming.

C. 1. In artikel 3, 1°, lid 2 weglaten : „Of natuurlijke of rechtspersonen die niet gevestigd zijn in het Nederlands taalgebied of in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad”.

2. In artikel 3, 1°, lid 3 weglaten : „of natuurlijke of rechtspersonen die niet gevestigd zijn in het Nederlands taalgebied of in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad”.

VERANTWOORDING

Deze bepalingen zijn te beschouwen als een verkapt discriminatie op grond van nationaliteit, en als zodanig strijdig met artikelen 7, 52 en 59 EEG-Verdrag.

Voor natuurlijke of rechtspersonen gevestigd in het Nederlands taalgebied of in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad geldt geen beperking ten aanzien van de participatie in de niet-openbare televisieverenigingen zoals bedoeld in art. 7, 1°, b van het decreet van 28 januari 1987 (tenzij zij actief zijn in de audiovisuele sector), terwijl voor de niet in het Nederlands taalgebied of in Brussel-Hoofdstad gevestigde natuurlijke personen of rechtspersonen wel een beperking geldt.

In zijn advies van 14 januari 1987 heeft de Raad van State ten aanzien van een analoge bepaling in het decreet van 28 januari 1987 (art. 8, par. 1) gesteld dat „hoewel in het onderhavige geval voor onderdanen van andere lidstaten het niet absoluut onmogelijk wordt gemaakt om aan de (...) opgelegde voorwaarde te voldoen, kan evenwel bezwaarlijk worden ontkend dat die voorwaarde een hinderpaal kan vormen voor de volledige gebruikmaking van de door het EEG-Verdrag beoogde vrijheid van dienstverlening en vestiging”.

Door de Raad van State werd voorgesteld, teneinde een mogelijke strijdigheid met de artikelen 7, 52 en 59 te vermijden, in voormeld artikel de uitgevers van Nederlandstalige kranten en weekbladen, waarvan de maatschappelijke zetel is in het Nederlands taalgebied of in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, te vervangen door uitgevers van Nederlandstalige kranten en weekbladen die onderdaan zijn van een lidstaat van de Europese Economische Gemeenschap en die gevestigd zijn in één van de lidstaten van die Gemeenschap (Adv. R.v.St., afd. wetg. 14 januari 1987, St., VI. R., 1985-1986, nr. 152/15, 5-6).

Het voorstel van de Raad van State tot wijziging van het betreffende artikel houdt een duidelijke aanwijzing in van de strijdigheid met het EEG-Verdrag van art. 3 van voorliggend besluit van de Vlaamse Executieve, in zoverre het beperkingen oplegt aan niet in Vlaanderen en Brussel gevestigde natuurlijke of rechtspersonen, beperkingen welke niet gelden voor personen gevestigd in Vlaanderen of Brussel. Voormeld art. 3 is in strijd met de in het Gemeenschapsrecht verlangde gelijke behandeling die zichtbare en verkapt vormen van discriminatie verbiedt (zie ook : Dyck J., „De commerciële omroep in Vlaanderen en het Europees recht”, Informatierecht/AMI, 1987, afl. 4, 73-77).

Artikel 3 vormt een hinderpaal voor de vrijheid van dienstverlening en de vrijheid van vestiging in de Gemeenschap.

D. Artikel 3, 1° wordt aangevuld als volgt :

„Aan de verdelers in de zin van artikel 2, 6° van het decreet van 28 januari 1987 is het verboden een participatie te onderschrijven in het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap of een effectief lid te zijn van voormelde V.Z. w. ”

VERANTWOORDING

Het decreet van 28/01/87 regelt 2 aspecten, namelijk :

- het overbrengen van klank- en televisieprogramma's in de radio- en teledistributienetten ;
- de erkenning van niet-openbare televisieverenigingen.

Wat het eerste aspect betreft heeft de Executieve/Vlaamse Raad het noodzakelijk geacht het overbrengen van klank- en televisieprogramma's aan een zeer strikte reglementering te onderwerpen. De ratio legis is dat de beslissingsbevoegdheid over wat wel en niet kan/mag gedistribueerd worden niet bij de eigenaar/exploitant van het kabeldistributienet berust maar bij een democratisch verkozen orgaan, de Vlaamse Raad. De wetgever onderkende het gevaar dat de eigenaar/exploitant/grootste aandeelhouder van een distributienet autonoom en volledig arbitrair zou beslissen over wat wel en niet aan de abonnee wordt aangeboden. De Vlaamse Raad voorkomt hierdoor discriminatie tussen ideologische of filosofische strekkingen en garandeert het recht op informatie.

Het is dan ook evident dat dezelfde overwegingen die aanleiding gaven tot de zeer strikte reglementering van de distributie ook van toepassing zijn op de erkenning van niet-openbare televisieverenigingen. Zo concludeerde B.M. Owen op basis van uitgebreid onderzoek :

„Owen therefore recommends that for purpose of broader access public policy entourage multiple channels at the transmission stage and, as far as it is economically efficient a separation of transmission functions from the message creation and editorial stage. Since politically it is now difficult to force a separation of newspaper printing from editing and reporting or limit a broadcasting network to common carrier functions, it is of great importance that new forms of transmission such as cable be made common carriers separated from programme production.”

White R.A. „Concentration of Media Ownership” in : Communication Research Trends, London, 1983, Vol. 4, nr. 1, p. 2.

Wat de voorwaarden met betrekking tot de financiële structuur betreft weze opgemerkt dat dezelfde bekommernissen die aan de grondslag lagen van het regulerend optreden ten aanzien van de distributienetten hier niet gehanteerd werden.

Dienaangaande moet gewezen worden op de relatieve schaarste van het aantal beschikbare teledistributiekkanalen. Ook op het feit dat de kabelexploitanten momenteel 5 % van de Filmnetabonnementsprijs als vergoeding voor de distributie van deze betaalomroep ontvangen. Het is evident dat de exploitant, wanneer hij de keuze moet maken tussen voor distributie betalende kanalen en niet-betalende de voorkeur aan de eerste zal geven. Hieruit blijkt dat de

financiële draagkracht van de potentiële niet-openbare televisieverenigingen in zeer sterke mate het al of niet distribueren van hun programma's zal beïnvloeden.

Het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Executieve betreffende de procedure voor het verlenen, het opschorten en het intrekken van de erkenning van niet-openbare televisieverenigingen in uitvoering van art. 8, par. 3 bepaalt zelfs uitdrukkelijk in art. 2 :

„Voor de niet-openbare televisieverenigingen andere dan voorzien in art. 7, 1° a, van het decreet van 28 januari 1987 en voor zover zij via de kabel hun programma's zullen verspreiden, een verklaring van één of meer verdelers die principieel bereid zijn de programma's van de aanvrager door te geven of het bewijs leveren dat zij met het oog op de doorgifte van hun programma's een aanvraag hebben ingediend, waarop negatief werd beschikt of binnen een termijn van twee maanden geen antwoord is gekomen.”

Gezien het gevaar voor discriminatie is het noodzakelijk dat met betrekking tot de financiële structuur van de niet-openbare televisieverenigingen bepaald wordt dat de distributiemaatschappijen niet kunnen participeren in het maatschappelijk kapitaal van de niet-openbare televisiemaatschappijen of lid zijn van de vzw. Het is evident dat een distributiemaatschappij de voorkeur zal geven aan de distributie van niet-openbare televisieverenigingen waarin zij zelf participeert boven andere. Vooral ook omdat art. 3, par. 2, 1° bepaalt dat de distributeur niet verplicht is alle erkende niet-openbare televisieverenigingen te distribueren. De Vlaamse Executieve kan gebruik makend van art. 3, par. 3 de distributeur wel verplichten tot distributie „rekening houdend met de financiële, technische en organisatorische voorwaarden voor het gebruik van het net, maar op het niet naleven van deze verplichting is geen sanctie voorzien. (Bovendien ontvangt de distributeur zijn exploitatievergunning/-verlenging van de nationale overheid).

Ook wanneer verschillende niet-openbare televisieverenigingen gedistribueerd worden kan de distributeur de populariteit/kijkdichtheid van deze televisieverenigingen gevoelig beïnvloeden door de toekenning van de distributiefrequenties. Door bijvoorbeeld de niet-openbare televisievereniging waarin geparticipeerd wordt te distribueren op de frequentie van het mozaiekscherm krijgt deze zender onmiddellijke bekendheid enzovoort.

Andere vormen van discriminatie kunnen erin bestaan dat een niet-openbare televisievereniging waarin door de distributeur geparticipeerd wordt op een nu reeds gebruikte frequentie wordt verdeeld (bij voorbeeld vervangen van FR3 door een lokale omroep), zodat de abonnee deze zender makkelijker terugvindt dan de zender die op een totaal nieuwe frequentie verdeeld wordt.

Teneinde discriminatie te vermijden moet bepaald worden dat de distributiemaatschappijen niet kunnen participeren in het maatschappelijk kapitaal van de niet-openbare televisiemaatschappijen noch lid zijn van de v.z.w.

E. Artikel 3, 4° weglaten.

VERANTWOORDING

Het besluit van de Vlaamse Executieve betreffende de voorwaarden tot erkenning van de niet-openbare televisieverenigingen is in strijd met het decreet van 28 januari 1987.

Krachtens art. 8, par. 2 van het decreet van 28 januari 1987 hebben de door de Vlaamse Executieve vast te stellen voorwaarden tot erkenning van de niet-openbare televisieverenigingen „betrekking op de financiële en organisatorische structuur.”

Art. 3, 4° van het besluit van de Vlaamse Executieve situeert zich buiten dit door de decreetgever aangegeven kader. De erkenningsvoorwaarde volgens dewelke de niet-openbare televisieverenigingen zoals voorzien in art. 7, 1°, b van het decreet van 28 januari 1987 hun uitzendingen moeten verzorgen voor 19.30 uur, gedurende maximum twee uur per dag strekt zich uit buiten de „financiële en organisatorische structuur” van de niet-openbare televisieverenigingen.

Het ontwerp van decreet beoogt de bekrachtiging van een besluit van de Vlaamse Executieve getroffen op grond van de hoger uiteengezette bepalingen van het decreet van 28 januari 1987. Het voorliggend ontwerp is derhalve qua onderwerp beperkt tot ratificatie van bepalingen bij besluit genomen kaderend in de raambevoegdheid zoals omschreven in het decreet van 28 januari 1987, meer bepaald in art. 8, par. 2 van het decreet.

Aangezien de aangevochten bepaling buiten dit raam te situeren is, kan zij niet het voorwerp uitmaken van ratificatie, noch kan zij

door de decreetgever bij amendement goedgekeurd worden en aldus ingelast daar zij het onderwerp van het voorliggend decreet te buiten gaat. Wel kan deze bepaling achteraf bij afzonderlijk decreet gebeurlijk goedgekeurd worden, decreet dat dan de bepalingen van het decreet van 28 januari 1987 wijzigt.

F. Artikel 3 aanvullen met artikel 3, 5° : „5°. In de samenstelling van de Raad van Bestuur een weerspiegeling zijn van de in de Vlaamse Gemeenschap aanwezige representatieve filosofische en ideologische stromingen. De erkenning kan slechts worden verleend nadat door de Vlaamse Mediaraad positief advies is verleend met betrekking tot deze voorwaarde.”

VERANTWOORDING

De in het uitvoeringsbesluit uitgewerkte voorwaarden gesteld aan de organisatorische structuur hebben betrekking op :

1. statutaire aangelegenheden (privaatrechtelijke rechtspersoon : vennootschap of v.z.w. — vestiging — verzorgingsgebied — kapi-taalsinbreng) (art. 3, 5, 7) ;
2. de nieuwsredactie (art. 1, 3°, art. 3, 5°) ;
3. het verbod tot koppeling (art. 3, 3°, lid 2).

De uitgewerkte voorwaarden bevatten geen bepalingen die de interne organisatorische structuur bepalen. De samenstelling van de Raad van Bestuur van de niet-openbare televisieverenigingen zal in hoge mate de pluriformiteit van het gebrachte programma-aanbod en het gebrachte nieuws en duiding bepalen.

Aangezien er geen garanties bestaan voor extern pluralisme met betrekking tot de lokale en regionale omroepen moet worden geopteerd voor een organisatorisch intern pluralisme van de lokale en regionale televisieverenigingen.

G. Artikel 3 aanvullen met artikel 3, 6° : „6°. Een redactiestatuut bezitten. Dit redactiestatuut regelt de verhouding tussen de redactie en de directie van de televisievereniging en bevat regels en voorschriften inzake de journalistieke plichtenleer zoals van toepassing op de informatieve programma's. De erkenning kan slechts worden verleend nadat door de Vlaamse Mediaraad positief advies is verleend met betrekking tot deze voorwaarde.”

VERANTWOORDING

Aangezien er geen garanties bestaan voor extern pluralisme met betrekking tot de lokale en regionale omroepen moet worden geopteerd voor een organisatorisch intern pluralisme.

Zo wordt de redactionele onafhankelijkheid onvoldoende gewaarborgd indien de mogelijkheid van redactioneel ingrijpen door de directie niet strikt wordt gereguleerd en de voorschriften inzake de journalistieke plichtenleer zoals van toepassing op de informatieve programma's niet in een redactiestatuut werden vastgelegd.

H. Artikel 9 weglaten.

VERANTWOORDING

Primo, artikel 9 krachtens hetwelk de betaalomroep geen rechtstreekse programma's mag doorgeven zonder uitdrukkelijke toestemming van de Gemeenschapsminister van Cultuur, is in strijd met art. 10 EVRM.

Terwijl een vergunningsstelsel zich rechtvaardigt op basis van art. 10, lid 1 in fine, moeten de voorwaarden en beperkingen die in het kader van dit vergunningsstelsel zijn gesteld, kunnen verantwoord worden op basis van art. 10, lid 2 EVRM.

„The third sentence enables the public authorities to require broadcasting organisations to obtain a licence but not to regulate the use of such a licence in a manner which would infringe otherwise article 10 (2)” (Lester, A., Advertising and freedom of expression in Europe, Council of Europe, H/Coll (85) 10, 4 ; zie ook ECRM

1 maart 1982, nr. 9297/81, X. t. Zweden ; ECRM 13 mei 1982, nr. 8963/80, X. t. België ; zie ook Adv. R.v.St., afd. wetgeving, 11 juni 1986, St., Vl. R., 1985-1986, nr. 152/1 ; Adv. R.v.St., afd. wetg., 14 januari 1987, St., Vl. R., 1985-1986, nr. 152/15).

In het slotrapport van het Sevilla-Colloquium van de Raad van Europa met betrekking tot art. 10 EVRM werd de toepasselijkheid van art. 10, lid 2 ten aanzien van de nieuwe vormen van audiovisuele media benadrukt :

„The new media forms require an adjustment to Article 10 (1), especially to the clause relating to radio, cinema and television-media, as the prior licensing is subject to the requirements of the second paragraph of Article 10, and in particular the obligation that measures adopted by a State are necessary in a democratic society” (Final report, H/Coll. (85), 17).

Voor dit verbod tot het doorgeven van rechtstreekse programma's kan geen steun worden gevonden in de in lid 2 van art. 10 limitatief opgesomde en restrictief te interpreteren beperkingsgronden, laat staan dat deze beperkingsgrond beantwoordt aan een dwingende sociale behoefte en een in dit kader pertinente en proportionele maatregel is.

Het doorgeven van directe programma's afhankelijk maken van een voorafgaande ministeriële toestemming, is een ontoelaatbare inmenging van overheidswege in het programma-aanbod en programma-beleid van de betaalomroep. Deze bepaling is een inbreuk op art. 10 EVRM, verdrag met rechtstreekse werking in de Belgische rechtsorde.

Secundo, het besluit van de Vlaamse Executieve betreffende de voorwaarden tot erkenning van de niet-openbare televisieverenigingen is ook in strijd met het decreet van 28 januari 1987.

Krachtens art. 8, par. 2 van het decreet van 28 januari 1987 hebben de door de Vlaamse Executieve vast te stellen voorwaarden tot erkenning van de niet-openbare televisieverenigingen „betrekking op de financiële en organisatorische structuur”.

Art. 9 van het besluit van de Vlaamse Executieve situeert zich buiten dit door de decreetgever aangegeven kader. Art. 9 verbiedt de betaalomroep rechtstreekse programma's door te geven, tenzij mits uitdrukkelijke toestemming van de Gemeenschapsminister van Cultuur, i.e. een bepaling die niet kan geacht worden te ressorteren onder de voorwaarden tot erkenning met betrekking tot de financiële en organisatorische structuur van de vereniging.

Het ontwerp van decreet beoogt de bekrachtiging van een besluit van de Vlaamse Executieve getroffen op grond van de hoger uiteengezette bepalingen van het decreet van 28 januari 1987. Het voorliggend ontwerp is derhalve qua onderwerp beperkt tot ratificatie van bepalingen bij besluit genomen kaderend in de raambevoegdheid zoals omschreven in het decreet van 28 januari 1987, meer bepaald in art. 8, par. 2 van het decreet.

Aangezien de aangevochten bepalingen buiten dit raam te situeren zijn, kunnen zij niet het voorwerp uitmaken van ratificatie, noch kunnen zij door de decreetgever bij amendement goedgekeurd worden en aldus ingelast daar zij het onderwerp van het voorliggend decreet te buiten gaan. Wel kunnen deze bepalingen achteraf bij afzonderlijk decreet gebeurlijk goedgekeurd worden, decreet dat dan de bepalingen van het decreet van 28 januari 1987 wijzigt.

1. Artikelen 10, 11 en 12 weglaten.

VERANTWOORDING

Het besluit van de Vlaamse Executieve betreffende de voorwaarden tot erkenning van de niet-openbare televisieverenigingen is in strijd met het decreet van 28 januari 1987.

Krachtens art. 8, par. 2 van het decreet van 28 januari 1987 hebben de door de Vlaamse Executieve vast te stellen voorwaarden tot erkenning van de niet-openbare televisieverenigingen „betrekking op de financiële en organisatorische structuur”.

De artikels 10, 11 en 12 van het besluit van de Vlaamse Executieve situeren zich buiten dit door de decreetgever aangegeven kader. De artikels 10 tot 12 leggen een aantal normen vast inzake het programma-aanbod en de inhoud van de programma's (de zgn. evenementen), zijnde een materie die niet kan geacht worden te ressorteren onder de voorwaarden tot erkenning met betrekking tot de financiële en organisatorische structuur van de vereniging.

Het ontwerp van decreet beoogt de bekrachtiging van een besluit van de Vlaamse Executieve getroffen op grond van de hoger uiteengezette bepalingen van het decreet van 28 januari 1987. Het voorliggend ontwerp is derhalve qua onderwerp beperkt tot ratificatie van bepalingen bij besluit.

II. Artikel 2, § 2

Besluit van de Vlaamse Executieve van 11 mei 1988 houdende de criteria met betrekking tot de duur van de erkenningen van niet-openbare televisieverenigingen.

De tekst van de artikelen 1, 2 en 3 van dit besluit wordt vervangen door volgende tekst :

„Artikel 1

De criteria met betrekking tot de duur van de erkenningen van niet-openbare televisieverenigingen, zoals bedoeld in artikel 8, § 1 en 2 van het decreet van 28 januari 1987 betreffende het overbrengen van klank- en televisieprogramma's in de radio- en teledistributienetten en betreffende de erkenning van niet-openbare televisieverenigingen zijn :

— de personeelsplanning en de nieuwe tewerkstelling, door bedoelde niet-openbare televisieverenigingen gegarandeerd ;

— de verbintenis aangegaan door bedoelde niet-openbare televisieverenigingen om het aandeel eigen culturele producties in de programmering aanzienlijk op te voeren boven de opgelegde minima.

Artikel 2

Met in achtneming van deze criteria kan de Vlaamse Executieve de duur van de erkenningen bepalen. Ze zal minimum 4 en maximum 8 jaar bedragen.

VERANTWOORDING

A. Het besluit N87-1883 van 11 mei 1988 van de Vlaamse Executieve wordt wel uitgevaardigd onder de titel „houdende de criteria met betrekking tot de duur van de erkenningen”, enz., maar behelst zelf geen enkel criterium. Integendeel, de artikelen 1 en 2 hebben uitsluitend betrekking op de duur van de erkenning zelf, artikel 3 op de verlenging van deze erkenning.

De wil van de decreetgever wordt hierdoor miskend : artikel 8, § 4 van het decreet van 28 januari 1987 spreekt duidelijk over de criteria met betrekking tot de duur van de erkenning.

Door te pogen niet de criteria, maar wel de duur zelf bij reglementair besluit te laten vastleggen — én bekrachtigen — door de Vlaamse Raad beoogt de Vlaamse Executieve duidelijk de duur van de erkenningen zelf bij decreet te doen vastleggen, ongeacht de criteria.

B. Precies om politieke willekeur bij het bepalen van de duur van erkenningen te voorkomen is een zo objectief mogelijke omschrijving van criteria nodig.

De in artikel 1 van het voorgelegde amendement ontwikkelde criteria voldoen aan een meervoudige bekommernis :

— de door de Vlaamse Executieve bij het neerleggen van het Ontwerp, dat later (gewijzigd) het decreet van 28 januari 1987 werd ontwikkelde oogmerken nastreven ;

— zowel de tewerkstelling in deze sector bevorderen als de eigen culturele producties maximaal stimuleren ;

— anderzijds voorkomen dat het medialandschap automatisch voor een onredelijk lange periode beheerst wordt door één privé-onderneming, die ter zake over een feitelijk monopolie beschikt.

III. Artikel 2, § 3

Besluit van de Vlaamse Executieve van 11 mei 1988 betreffende het aandeel eigen culturele producties in de programmering van de niet-openbare televisieverenigingen.

— Amendement in hoofddorde

Artikelen 1 tot 11 weglaten.

VERANTWOORDING

Door de manier waarop in het besluit van de Vlaamse Executieve uitvoering wordt gegeven aan art. 10 van het decreet en door de manier waarop in art. 1 van het besluit van de Vlaamse Executieve het begrip „eigen culturele produkties” wordt omschreven, wordt een inbreuk gepleegd op art. 30 en 59 EEG-Verdrag.

Het betreft in hoofdorde een maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve beperking, zijnde een regeling die de intracommunautaire handel al dan niet rechtstreeks, daadwerkelijk of potentieel kan belemmeren (H.v.J. 11 juli, 8/74 (Dassonville), Jur. H.v.J., 1974, 837).

De Raad van State is reeds enkele jaren terug in mogelijkheid geweest een advies te verstrekken naar aanleiding van een analoge problematiek, namelijk naar aanleiding van een voorstel van decreet ter bevordering van de eigen muziekcultuur (St., Vl. R., 1980-1981, nr. 67/4). De Raad van State wierp in deze de vraag op of de bepalingen van het voorstel bestaanbaar waren met het EEG-recht, daar waar aan de BRT werd voorgeschreven van de totale aan muziek bestede zendtijd te vullen met tenminste 25 % eigen muziek. De Raad van State was van oordeel dat het voorstel van decreet zoals het was geredigeerd en toegelicht, een discriminatie bevatte „die minstens impliciet gestoeld is op de nationaliteit”.

En de Raad van State concludeerde : „Welnu, dergelijke discriminatie is in strijd met het bepaalde in de artikelen 7 en 59 van het EEG-Verdrag en moet uit het voorstel worden geweerd”.

En de Raad van State voegde eraan toe :

„Indien de nationale wetgever, in dit geval de Vlaamse Raad, van oordeel is dat een dringend cultuurbelang een bescherming van de „eigen muziek” noodzakelijk maakt, is zodanige maatregel niet in alle geval onbestaanbaar met hetgeen in artikel 30 van het EEG-Verdrag is bepaald. Uiteraard komt, in geval van blijvende betwisting, de beslissing daarover alleen toe aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen”. (Adv. R.v.St., 18 maart 1981, St., Vl. R. 1980-1981, nr. 67/6, 2).

Vanuit hetzelfde perspectief formuleerde de Raad van State enig voorbehoud in zijn advies bij het ontwerp-kabeldecreet van Minister Poma (St., Vl. R., 1984-1985, nr. 303) waarin krachtens art. 8, par. 1 de Vlaamse Executieve werd gemachtigd voorwaarden op te leggen „inzake het aandeel Vlaamse produkties in de programmering”.

De Raad van State merkte op :

„Bij deze bepaling rijst de vraag in hoeverre zij bestaanbaar is met het EEG-Verdrag, dat kwantitatieve invoerbeperkingen en maatregelen van gelijke werking in beginsel verbiedt (artikelen 30 e.v.). Het lijkt echter niet onmogelijk de voorgestelde regeling te beschouwen als een maatregel ter bescherming van het „artistiek bezit” in de zin van artikel 34 (art. 36 LVDB) van het EEG-Verdrag.

En de Raad van State voegde er eveneens aan toe :

„Men dient er evenwel rekening mee te houden dat in geval van betwisting het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen ter zake het laatste woord zal hebben”. (Adv. R.v.St., afd. wetgeving, 24 april 1985, St., Vl. R., 1984-1985, nr. 303/4, 3 ; zie ook R.v.St., Vl. R. 80-81, nr. 6).

Het decreet van 28 januari 1987 heeft met art. 10 de bepaling behouden krachtens dewelke de Vlaamse Executieve de voorwaarden oplegt inzake het „aandeel eigen culturele produkties”. In de Memorie van Toelichting is door Minister Dewael voldoende aangegeven vanuit welke bekommernis deze bepaling in het decreet is opgenomen, nl. de stimulering van de Vlaamse beeldindustrie (St., Vl. R., 85-86, 152/1, 13-14).

In de rechtsleer is er reeds op gewezen dat art. 10 van het decreet van 28 januari 1987 krachtens hetwelk de Vlaamse Executieve de voorwaarden oplegt inzake het aandeel eigen culturele produkties virtueel in strijd is met het EEG-Verdrag (Voorhoof, D., „De nieuwe mediawetgeving : krachtlijnen van de wet op de omroepreclame en het kabeldecreet”, in Tegenspraak-cahiers 3, Persvrijheid, Omroeprecht en Nieuwe Media, Antwerpen, Kluwer rechtswetenschappen, 1987, 97-99).

Naar aanleiding van de omschrijving van het begrip eigen culturele produkties en het vastleggen van het aandeel ter zake in de programmering van de niet-openbare televisieverenigingen, is door het Comité van **Experten** een duidelijk voorbehoud geformuleerd tegen de voorgestelde regeling.

Het Comité merkt op :

„Het Comité is zich er bewust van dat deze materie zeer delicaat is en dat een regeling in botsing kan komen met het Europees Gemeenschapsrecht. Het Comité ziet geen waterdichte oplossing maar durft het aan om een berekend risico te nemen, gelet op wat in andere

landen van de EEG en ook in de Franse Gemeenschap van België gebeurt.

In dit verband en om het geheel aanvaardbaar te maken, kan wellicht overwogen worden om, buiten de percentages eigen culturele produkties, ook een percentage culturele produkties uit de landen van de EEG op te leggen,”

In dit verband moet worden verwezen naar het voorstel van richtlijn door de Commissie overgemaakt aan de Raad op 30 april 1986 (Voorstel voor een richtlijn van de Raad inzake de uitoefening van omroepactiviteiten, Het audiovisueel beleid van de Gemeenschap, EG-Bull. 1986/5), COM(86) 146 def.). In de toelichting wordt stelling gekozen tegen voorschriften en andere maatregelen die discrimineren tegen uitzendingen en programma's uit andere EG-lidstaten (ibid. 9-11).

In het voorstel van richtlijn van 30 april 1986 kiest de Commissie van de Europese Gemeenschappen voor EEG-quota, als middel voor coördinatie en harmonisatie van de omroepactiviteiten in de EG-lidstaten. Het inschrijven in de nationale wetgeving van nationale quota druist regelrecht in tegen de genomen Europese optie.

De recente rechtspraak van het Hof van Justitie in verband met het vrij verkeer van goederen (en diensten), recente door en namens de Europese Commissie ingenomen standpunten en recente rechtsleer rechtvaardigt een afwijzing van de in het besluit van de Vlaamse Executieve uitgewerkte regeling in verband met het verplicht aandeel eigen culturele produkties.

Hoewel door het Hof van Justitie afwijkingen op het verbod van kwantitatieve beperkingen en maatregelen van gelijke werking aanvaardbaar zijn geacht op basis van de „rule of reason” (H.v.J. 20 februari 1979, 120/78 (Cassis de Dijon), Jur. H.v.J., 1979, 649 ; H.v.J. 11 juli 1985, 60-61/84 (Cinétheque/vidéo), N.J.B., 1986, 928-929 ; voor een overzicht zie : Defalque, L., „Le concept de la discrimination en matière de libre circulation des marchandises”, Cah. Dr. Eur., 1987, afl. 4-5, 471-491) de bepalingen vervat in voorliggend besluit van de Vlaamse Executieve kunnen hiermee niet gelegitimeerd worden aangezien het verplichte quota-systeem van Vlaamse produkties een discriminatie inhoudt ten aanzien van de niet-Vlaamse produkties.

Terwijl anderzijds art. 36 EEG-Verdrag voorziet in uitzonderingsbepalingen in het kader van art. 30-34 EEG-Verdrag (bescherming van de „openbare orde” en „het nationaal artistiek historisch en archeologisch bezit”) moet hierbij wel voldaan zijn aan 2 bijkomende voorwaarden, m.n. de opgelegde beperking mag geen willekeurige discriminatie tussen de lidstaten vormen, en het mag evenmin gaan om een verkapte beperking van de intracommunautaire handel (H.v.J. 25 januari 1977, 46/76 (Bauhaus) ; H.v.J. 10 januari 1985, 229/83 (Leclerc) ; H.v.J. 25 september 1985, 34/84 (Leclerc).

De rechtspraak van het Hof van Justitie biedt geen houvast tot legitimatie van het bedoelde quota-systeem van eigen culturele produkties (voor een overzicht zie : Desmet, S., „Het groenboek van de Europese Commissie : groen licht voor multinationale mediagroepen ?”, in Tegenspraak-cahiers 3, Persvrijheid, Omroeprecht en Nieuwe Media, Antwerpen, Kluwer rechtswetenschappen, 1987, 123-126).

In een recente conclusie van advocaat-generaal G.F. Mancini (14 januari 1988, 352/85, niet gepubl.) komt duidelijk naar voor dat de in het Groenboek van de EG-Commissie en de in het voorstel van richtlijn voorgestelde harmonisatiemaatregelen grote invloed uitoefenen op de rechtspraak van het Hof, waardoor binnen het EEG-Verdrag geen plaats wordt gelaten voor nationale, discriminerende maatregelen die het vrije verkeer van omroepuitzendingen en omroepprogramma's belemmeren.

Gelijkaardige regelingen in Frankrijk (art. 9 van de voorwaarden voor kabeltelevisie zoals gepubliceerd in J.O. 19 januari 1985, 729 ; zie ook art. 28, 3° van de wet van 27 november 1986, J.O. 28 november 1986, 14297) en Nederland (art. 72, 4b van de Mediawet van 21 april 1987, Stbl. 1987, 249) zijn onder scherpe druk komen te staan vanwege de Europese Commissie.

Namens de Commissie noemde Lord Cockfield art. 72, lid 4, sub b van de Nederlandse Mediawet in strijd met art. 59 EEG-Verdrag voor zover het maatregelen toelaat waardoor aan de betaalomroepen in Nederland kan worden geëist dat in de door hen uitgezonden programma's een minimumpercentage onderdelen „van Nederlandse culturele aard” wordt opgenomen. Volgens de Europese Commissie houdt deze bepaling „een beperking in waardoor buitenlandse culturele programma's worden gediscrimineerd” (Lord Cockfield, 6 juli 1987 in antwoord op schriftelijke vraag nr. 2259/86 van de heer Pieter Dankert aan de Commissie van de Europese Gemeenschappen, PB C. 277).

Zowel tegen Frankrijk als tegen Nederland loopt een inbreukprocedure op grond van art. 169 EEG-Verdrag.

In 1984 werd door Martin Seidel, de algemene rapporteur van het

FIDE-congres, volgend standpunt vertolkt : „De toegang van de burgers der Gemeenschap tot de culturele programma's van andere lidstaten is niet beperkt.. tot de gevallen waarin zij gebruik maken van hun recht op vrij verkeer en zich begeven naar de lidstaat waarvan de omroeporganisatie culturele uitzendingen verzorgt. Het beantwoordt aan de doelstellingen van de Gemeenschap, dat de nationale cultuurproducten.. , door welke organisatie ook geleverd, voor eenieder waar ook in de Gemeenschap toegankelijk zijn. Indien de wederzijdse doordringing en integratie van de culturen door middel van het handelsverkeer van goederen (boeken, tijdschriften, films, mode), het toerisme en het vrije verkeer van kunstenaars geen reden geven tot bezorgdheid, dan heeft dat evenzeer te gelden voor.. de omroep als cultuurmedium” (geciteerd in : Conclusie van advocaat-generaal G.F. Mancini in de zaak 352/85, 23)

De manier waarop het besluit van de Vlaamse Executieve het begrip „eigen culturele produkties” omschrijft, en het daaraan gekoppelde verplichte minimum-aandeel eigen culturele produkties, is regelrecht in strijd met de aangehaalde bepalingen en de toepassing van het EEG-Verdrag.

– Amendementen in bijkomende orde

A. In artikel 2 het woord „aandeel” vervangen door „ tijds-aandeel ”.

VERANTWOORDING

Het onderscheid tussen „aandeel” (= aantal van het totale aantal uitgezonden programma's) en „tijdsaandeel” (= aandeel in de tijd van de totale programmeringstijd, met uitzondering van de reclameboodschappen en teletekst) is essentieel.

In het voorontwerp van besluit dat ter advies aan het expertencomité en de Mediaraad werd voorgelegd wordt de term tijdsaandeel gehanteerd ; cf. art. 3 en 4 van het voorontwerp. Terwijl tijdens de besprekingen in de Vlaamse Raad naar aanleiding van het ontwerp van decreet de indruk prevaleerde dat het zou gaan om tijds aandelen wordt in het verslag namens de Commissie voor de Media door de Gemeenschapsminister van Cultuur de indruk gewekt dat het zou gaan om het aantal uitzendingen (St., Vl. R., BZ. 1988, nr. 63/4,30).

In de Memorie van Toelichting wordt door de Minister van Cultuur aangegeven dat de hoofdbekommernis van deze bepaling de stimulering van de Vlaamse beeldindustrie is (St., Vl. R., 85-86, 152/1, 13-14). Het gebruik van de term „aandeel” i.p.v. „tijdsaandeel” is verwarrend en biedt geen garantie dat de beeldindustrie ook effectief zal gestimuleerd worden. Immers in aantallen berekend vormen 50 eigen produkties op 100 programma's wel degelijk 50 % van het aantal uitzendingen. Wanneer evenwel deze 50 produkties elk slechts 5 minuten duren en de overige 50 elk 100 minuten dan wordt een tijdsaandeel van nog geen 5 % bereikt.

Teneinde verwarring te vermijden is het hanteren van een correcte en duidelijke omschrijving essentieel.

B. In artikel 3 het woord „aandeel” vervangen door „ tijds-aandeel ”.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording sub B.

C. In artikel 4 het woord „aandeel” vervangen door „ tijds-aandeel ”.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording sub B.

D. In artikel 5 het woord „aandeel” vervangen door „ tijds-aandeel ”.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording sub B.

E. In artikel 6 het woord „aandeel” vervangen door „tijds-aandeel”.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording sub B.

IV. Artikel 2, § 4

Besluit van de Vlaamse Executieve van 11 mei 1988 betreffende het programma-aanbod van niet-openbare televisieverenigingen

Artikelen 1 tot 6 weglaten.

VERANTWOORDING

Het besluit is niet in overeenstemming met het decreet van 28 januari 1987 krachtens hetwelk het aan de Vlaamse Executieve toekomt de verhouding te bepalen inzake het aanbod informatie, vorming en ontspanning (art. 9, par. 1 in fine).

Het besluit bepaalt ter zake geen verhouding en anderzijds worden in dit besluit verplichtingen opgelegd aan de niet-openbare televisieverenigingen die zich situeren buiten het bevoegdheidsdomein zoals bepaald in art. 9, par. 1 in fine van het decreet van 28 januari 1987.

Het ontwerp van decreet beoogt de bekrachtiging van een besluit van de Vlaamse Executieve getroffen op grond van de hoger uiteengezette bepalingen van het decreet van 28 januari 1987. Het voorliggend ontwerp is derhalve qua onderwerp beperkt tot ratificatie van bepalingen bij besluit genomen kaderend in de raambevoegdheid zals omschreven in het decreet van 28 januari 1987, meer bepaald in art. 8, par. 2 van het decreet.

Aangezien de aangevochten bepalingen buiten dit raam te situeren zijn, kunnen zij niet het voorwerp uitmaken van ratificatie, noch kunnen zij door de decreetgever bij amendement goedgekeurd worden en aldus ingelast daar zij het onderwerp van het voorliggend decreet te buiten gaan. Wel kunnen deze bepalingen achteraf bij afzonderlijk decreet gebeurlijk goedgekeurd worden, decreet dat dan de bepalingen van het decreet van 28 januari 1987 wijzigt.

J. VAN ELEWYCK

P. CHEVALIER

A. DE BEUL

W. SEEUWS

L. VANHORENBEEK
